

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Ivlii Et Avgvsti

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10261

Eisdem de eade[m] Sermo alius.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77405)

ANDREÆ ARCHIEPISCOPI CRETENSIS

701

HIEROSOLYMITANI ALIUD ENCOMIUM DE DOR-

mitione sanctissimæ Domine nostræ Deiparæ. Est etiam in Simeone

Metaphraste. Capitula hic quoque ad marginem adiecimus.

D concionem nos rursus vocat continuatio orationis: ^{15. Augusti.} & oportet nos omninò ijs, quæ deinceps coniungentur, ^{Cap. 1.}

ea, quæ iam dictis deerat, supplere: vt sit perfecta & indissolubilis oratio, vt quæ nihil disunctum vlla ex parte habeat. Atque in ijs quidem, quæ præcesserunt, quoad eius fieri potuit, paucis à nobis est dictum de admirando illius corpore, ex qua vitæ processit initium. Dico autem de virginali Dei matris tabernaculo. Restat, vt dicamus, quisnam sit hymnus, & quanam sint ea, quæ in eo laudantur. Nemo autem mihi nunc inurat labem arrogantia, aut audacia, quòd aliquid audeam, quod sit vastæ magnitudinis: non enim ex dicendi facultate, sed ex sola

precum promissione incitatus, hanc composui orationem, quæ nunc est in manibus, submissionis & modestiæ semper curam gerens pro viribus. Sed non ideò vult mysterium minuere oratio, etiamsi hoc tanquam non tritum, & minimè exercitatum, ex arrogantia id sit primùm aggressa. Si quid autem ex ijs, quæ non sunt à multis considerata, hæc nunc est habitura oratio, nemo miretur. Ex coniectura enim, & vt mens ea potuit conijcere, (rem enim ipsam exactè vix Angeli potuerint consequi) hæc sunt à nobis considerata.

Iam ergò illa innumerabilis eorum, qui Deum honorant, classis, sicut priùs diximus, frequens erat congregata? & vniuersus supermundanarum potestatum, qui intelligentia percipitur, pulchrè instructus cœtus, à nullo cõspectus, desuper aduolans, ad spectaculum confluebat admirabile. Aderant quoque sanctorum, quas Deus, vt arbitror, inspirauerat, animæ, choros ducentes circa lectum: quas liber Canticorum vocat adolescentes ex mystica contemplatione. Oportebat enim cum Regina natura vnà adesse diuinis eorum, qui vixerant, animas in exitu præcedentes, & eam deducere, & ea canere cantica, quæ cani solent ex euntibus. Erat ergò in medio propositum illud tricubitale & luminosum corpus Deiparæ, quod Dei Verbi rotam capiebat plenitudinem. Quod quidem dum videbatur in lecto, vnguenti sanctificationis suauis odore perfundebat totam creatam naturam. Quæ mens, & quanam lingua eorum, quæ illic fuere conspecta, rationes inuestigauerit? Omnia enim plùs, quam in infinitum, inuaserat omnis ignoratio & videndi egestas. Hinc certè factum est, vt diuinorum sapientum præcipui, à diuino spiritu arrepti, ex insigni latititia diuini tunc oblectantis splendoris, id quod supererat illuminationis in ecstasim traduentes, illos hymnos diuinitus inspiratos, illam, inquam, quæ est in hymnis tropologiam, vt poterat vnusquisque, attingerent, alius alium excipiens. Erant autem ea, non qualia ipsi inducimur, vt mente agitemus, aut vt quis fortè descripserit: sed vt eos ad dicendum informabat spiritus, & audire iubebat: ita & ipse hymnus, & quæ in hymno celebrabantur, ab ijs, qui hymnos dicebant, dicebantur & exaudiebantur, quæ ab inferiore quidem & nostra harmonia & consonantia, erant infinito interuallo seiuncta: parùm autem, aut nihil aberant à sono Angelorum, qui in cælis festum celebrant. Quorum altitudinem & profunditatem & infinitam pulchritudinem, non est nostrum, velle temerè describere, qui in tali dulcedine nullo modo sumus exercitati: sed silentio potius honorare, vt quæ nec possint compræhendi, nec verbis explicari. Ea autem solatutò possumus aggredi, quæ & iucundum est assequi, & si non assequaris, nullum est periculum: quæ neque scienti afferunt molestiam, neque rudem cruciant. Hymnus autem & quæ hymno celebrabantur, etiamsi nostram effugiant compræhensionem, quantum tamen possumus assequi, vt rem vt cunquè exprimam, sint eiusmodi:

Hic est finis testamētorum, quæ nobis fecit Deus. Hæc est declaratio occultorum, & profundorum diuinæ incompræhensibilitatis. Hic est scopus, qui excogitatus fuit ante secula. Hæc est summa diuinorū oraculorum. Hoc est ineffabile, & quod planè

Cap. 2.
Omnes be-
aci spiritus
ad sunt Vir-
gini mari
hinc emi-
granti.
Cant. 1. & 6.

Dionysius
Areopagita
Lib. de Di-
uinis Nomi-
cap. 3.

Quales hy-
mni fuerint
decantari in
assumptioe.

Mira san-
ctissimæ
Virginis
præconia.

cognosci non potest, eius, quæ est ante principium, curationis hominum, consilium. Hæc sunt primitiæ communionis & coniunctionis omnium genitoris Dei cum suo frumento. Hæc est diuinarum reconciliationum, quæ pignore dato fit, fideiussio? Eximia pulchritudo? A Deo sculpta statua? Rectè descripta diuini Archetypi imago? Totius contemplationis & ascensus sustentaculum? Sanctissimum Verbi omnium creatoris tabernaculum? Qui Deum suscipit, sapientiæ, quæ non potest exinaniri, crater? Vita, cui nihil potest auferri, penarium? Fons, qui non potest exhauriri, diuinarum illuminationum? Potentia, quæ nequit labefactari, quatenus nequaquam vincebatur ab animi perturbationibus, vt quæ erat puritate omnibus superior. Per hanc fuisse nobis data pignora salutis? Et quòd vsque ad nostram quidem processerit mensuram, quæ fuit habita in tanta admiratione, & commune exoluerit debitum, est proprium naturæ. Quòd autem ita viueret, vt non haberet omninò easdem, quas nos, proprietates, erat proprium eius, quæ illi cum Deo intercedebat propinquitatis? quinetiam aperta quoque est probatio summæ eius imparibilitatis. Quid enim ex ijs, quæ sunt longè maxima, non in ea processit cum maxima virtutis abundantia? Quid verò ex ijs, quæ spectant ad ostendenda miracula, non productum est admirabile à deo, vt omnium miraculorum, quæ quomodo cunque facta sunt, aut fiunt, eam esse effectricem in omnium resonet auribus. Quorum pars est extrema id, quod nunc adest? etiam si ante omne tempus id fuerat prædestinatum, cum diuinum consilium sic altius definièrit vnus cuiusque nostrum transitum.

S. Maria
præclarissim
is aucta
Dei donis.

Cap. 4.

Et o prouidentiam, ad cuius extrema nemo venit eorum, qui nati sunt, aut potest inuenire vestigium. Cuius opus est etiam, quod nunc peragitur, virginis mysterium. Est enim mysterium, etiam si circa nostrum finem consideratur. Et hoc est pars, quæ ab initio hominis naturæ sorte est attributa. Sed o quomodo discissa est sepes, quæ peccato fuerat colligata? Quomodo diuulsum est vinculum? quod coplexum fuerat transgressione? Quid, quòd cõtemptui mors est habita, tanquam diei somnium? Abimetus, non amplius terrens eos, qui sunt in Christo, infantes. Sed nunquid nisi mortuum fuisset Dei receptaculum, non dissoluta fuisset corruptio, quæ seminata fuerat inobedientia? Dissoluta certè fuit, Christo prius mortuo. Iam enim ex cesserat natura à condemnatione, quæ erat in corruptione, suscepto statu, qui est per in corruptione. Onouas remunerationes. O diuinas permutaciones. Produxit natura liberum arbitrium spinis obseptum. Ipsa contrà produxit eum, qui impletet paternam voluntatem. Peperit natura ex inobedientia mortem voluntariam? Ipsa contrà peperit eum, qui mortem sustulit per obedientiam. Sola enim, sola præter naturam fuit electa ad naturam reuouandam? Sola seruijt opifici vniuersæ naturæ.

Peperit p
roplastus p
inobedien
tiam mor
tè, sed Ma
ria per obe
dientiam,
vitam.

Cap. 5.

Quoniam ergò nunc proponitur hæc diuina capsâ eius, quod à Deo sumptum est, tabernaculi, quæ tanquam larga bonorum largitrix, inuitat eos, qui sunt honesti studiosi, nemo cunctetur vocatus. Non indiget enim labore gratia, præterquam sola voluntate. Eat ergò prompto & alacri animo vnusquisque, qui certam & minimè dubitantem habet fidem? eat ad thesauri Virginis repositorium, & discat experientia euentum eorum, quæ desiderat. Propositum est hoc commune reconciliatorium. Omnes Deo reconciliemini. Ecce fons immortalitatis, qui non potest exinaniri. Venite, qui morte affecti estis, haurete? Ecce vitæ stuiij perennes. Adeste omnes, effici mini immortales. O filia Adam, & mater Dei. O mater sine viro, & virgo quæ filium parit. O opus eius, qui in te factus est temporaliter, & non excessit à sua æternitate. De te resonarunt omnes spiritus interprete. Moses primus cum vidisset rubum, te prædixit? Transiens, videbo magnam hæc visionem. De te Dei pater Dauid Christum rogauit, dicens Exurge Domine tu, & arca sanctificationis tuæ. De te idem, tuum præfigurans egressum, prædixit. Vultui tuo supplices erunt diuites populi. Ecce enim, inquit, omnis gloria filia Regis intrinsecus, in fimbrijs aureis, circumamicta varietate. Te Canticorum sanctus liber prædescribens, mysticè præsignificauit. Quæ est hæc, quæ ascendit ex solitudine, tanquam rami fumi, suffita myrrha & thure ex omnibus pulueribus vnguentarij? De te rursus idè prius scripsit liber. Ecce dicens, lectus Salomonis. Columnas eius fecit argentum, & reclinatorium eius aurum? ascensus eius purpura est intrâ ipsum, constratus charitate ex filiabus Hierusalem. Et rursus. Egredimini filia Sion, & videre Regem Salomonem in coronâ, quæ coronauit eum mater eius, in die desponsationis suæ, in die lætitiæ cordis sui. Videte eam filia Sion, & beatam eam prædicatè Regina, & pellices laudate eam? quoniam odor

Prophetarū
de Maria
virgine ora
cula.

Exod. 3.
Psal. 131.
Psal. 44.

Cant. 3.
Ibidem.

Cant. 6.

odor vestimentorum eius est supra omnia aromata. Te praeuidens diuino spiritu afflatus, exclamauit Esaias. **Eccè virgo in vtero concipiet: & erit radix Iesse, & flos de radice ascendet.** De te magnus praedixit Ezechiel. **Eccè porta, dicens, in oriente & erit porta clausa, & nemo ingredietur per eam: & Dominus Deus solus ipse ingredietur, & egredietur: & erit porta clausa.** Te quoque prophetans vir ille desideriorum, magnum vocauit montem, & lapidem sine manibus viri ex te sumptum, non excisum: Dan. 2. ablatum, non diuisum assumptione nostrae humanitatis.

Tu es res illa magna venerandae oeconomicae, quam cupiunt inspicere Angeli. Tu es diuinæ demissionis pulchrum habitaculum. Terra, quæ verè desiderabilis. Rex enim desiderauit gloriam tuam pulchritudinis, & amauit diuitias tuam virginitatis, & in te habitauit, & inter nos fixit tabernacula: & per te Deo & patri nos reconciliauit. Tu es thesaurus absconditus ante secula mysterij. Tu es liber verè vinus eius, qui in te tacite fuit inscriptus, verbi paterni, viuifico calamo spiritus. Tu sola verè es noui testamenti volumen, à Deo scriptum, quod Deus antè fecit cum hominibus. Tu es ille decies mille millibus multiplicatus Dei currus, quæ millia locupletum adduxisti ad eum carne testum. Tu es mons Sion, mons coagulatus, mons pinguis, in quo beneplacuit Deo habitare. Ex quo in carnem concretus, quæ, sicut nos, est intelligenti animata, is fuit coagulatus, qui est superessentialis. O diuinum templum, & homo terrestris. O columna mortua, & columna viuifica: non carnalem per lucem deducens Israëlem, qui fugatur: sed spiritali, qui deducitur ad inerrantem lucem cognitionis, diuinis illuminans facibus. O nubes tota lucida, & mons umbrosus: non adumbrans ingratum populum Iudæorum, sed electum Dei populum, gentem sanctam maternis tuis tedis illustrans. O quouis auro purior, & quouis sensibili & immateriali natura. O terra virginalis, ex qua secundus & vetere antiquior processit Adam.

Quodnam sepulcrum te teget? Quænam te terra accipiet, quæ cæli & cælorum naturam superasti sanctitate? Quænam erunt vestes, quibus sepeliéris? Quænam fasciæ? Qui amictus? Quibusnam autem vnguentis vngent tuum corpus odoriferum, impolutum, & plenum sanctificatione, ex quo scater remissio, ex quo manat immortalitas, ex quo est Deificatio, in quo est perfectio? Tu enim verè es, quæ es reuerè pulchra, & macula non est in te. Paruum quid tibi quoque accinat diuinissimus Salomon. Formosa, vt Hierusalem, & odor vestimentorum tuorum, tanquam odor Libani. Tu es noua theca vnguenti, quod minimè exinanitur. Tu es olei vntionis exultatio. Tu es aromatum, quæ intelligentia apprehenduntur, suffitus. Tu es flos incorruptionis. Terra, quæ fers aromata. Lucerna luminosa. Quæ à Deo es contexta purpura. Indumentum regale. Amictus à Deo variatus. Aurea specie diplois. Verbi purpura, quæ intelligentia percipitur, quæ non potest nominari tinctura. Manu non factum regni diadema. Thronus excelsus. Porta sublata supra cælos cælorum. Regina omnis humanæ naturæ. Quæ habes non comparabilem cum alijs appellationem. Quæ excepto Deo solo, es omnibus altior. Quænam te manus ad sepulcrum component? Quibusnam vlnis portabimus eam, quæ eum portauit, qui minimè potest contineri? Quasnam sepulcrales preces in te fundemus? Quibusnam te deducemus canticis? Quibusnam aut labris tuum laudabimus decessum? Qua voce, quibus verbis magna tua ornatè enunciamus? Quam obrèm pro omnibus tales tibi voces offerimus;

Beata es in mulieribus, & benedicta in generationibus: benedicta in cælis, & glorificata in terra. Te enim gratè omnis lingua glorificat, matrem vitæ prædicans. Impletum est, quicquid est creatum, tua gloria. Sanctificarum est vniuersum vngueto boni tui odoris. Per te deleta est peccati occasio: transmutata est in lætitiæ primæ parentis execratio. Omnes propter te nobiscum canunt. Gloria in cælo, pax in terra. Te nequaquam potest habere sepulcrum. Corpus enim Dominicum non delent ea, quæ intereunt. Aduersus te non valebunt inferi. Animam enim regiam non attingunt ea, quæ feruiunt cum alijs. Abi ergo, abi in pace. Migra ex ijs, quæ sunt in natura creata, mansionibus. Placa Dominum pro communi figmento. Nam quandiu quidem versabaris in terra, te habuit parua terræ portio. Ex quo autem translata es à terra, te vniuersus mundus continet commune propitiatorium. Supra Enoch magnificare. Supra Eliam in altum extollere, in lætitiâ, in gaudio ineffabili, in æterna luce: vbi est verè viuere, regnum totum lucidum, perpetua Angelorum chorea. Præterea fructe pulchritudine filij tui: exple te delicijs, quæ non possunt exinaniri, & beatitudine,

Cant. 4.
Esa. 7.
Esa. 11.
Ezech. 44.

Dan. 2.

Cap. 6.

S. Maria
ui restamē
ti volumen
dicitur.
Item Dei
currus, &c.
Psal. 67.

Columna,
Nubes lu-
cida.
Mons um-
brosus.

Cap. 7.

Cant. 4.

Cant. 6.

Theca vnguenti.
Aromatum
suffitus, &c.

Cap. 8.

Luc. 2.

Sanctissima
Dei geni-
trix, totius
mudi com-
mune post
Christum
propitiatorium.

dine, in quam non cadit senectus: illic ubi est torrens aeternarum deliciarum, ubi sunt prata incorruptionis, fontes vite aeternae, flucta lucis, quae ex Deo scaturit, fluente semper viventis lucis effusionis. Illic est finis eorum, quae sunt sperata, & quae nunc sperantur: pro palatio eorum, quae occulta fuerunt, & tunc solum conspicuntur: comprehensio omnium bonorum: ultimus finis, ultra quem nihil est omnino. Illic pater adoratur, & filius glorificatur, & spiritus sanctus laudatur: vnica natura vnus, quae est in Trinitate, diuinitatis. Haec & quae sunt huiusmodi, arbitror, diuinos illos viros diuino spiritu afflatos tunc & dixisse, & hymnis celebrasse, & quae etiam sunt his superiora. Nescio enim quid dicam amplius, cum sim terra & cinis, & in summa putredo, & non locus atque serpentes serpam super ventrem.

Cap. 9.

Atque orationis quidem debitum pro viribus est a me exolutum, nullo, ut arbitror, ex ijs praetermissis, quae ad praesens festum pertinent: Quod si quis his aliquid sublimius conferat, & ad nos hoc contulerit, & is festo fuerit conducibilis. Cum pauca autem dixerim, sistam remos huius orationis. Atque, ut pro dignitate quidem rem exequamur, ex aequo nullus assequitur. Ut autem praestet, quod possit pro viribus, est vniuicuiusque par alacritas. Scio autem fore, ut hanc nostram suscipiat orationem ea, quae Verbum peperit: & reddet non ea quidem, quae petimus, sed quae meremur accipere.

Sancta Maria pro minimis reddidit maxima.

Solet enim sanctissima, ut quae sit munificentissima, maxima reddere pro minimis. Et haec quidem ita se habeant. Vos autem, o clarissimi & illustrissimi coetus, vos rursus voco ad conclusionem orationis: age in sacra virginalis thesauri deductione praefites, canamus carmina funebria, & eam quae festo praestet, quibus possumus, coronemus honoribus. Ut hoc verò fiat insignius, ad sit hodie omnis coetus terrestrii & caelestii, & vnà mecum compleat hymnum decessui accommodatum, qui constat his verbis.

Hymnus Auctoris de Assumptione Virginis.

Mota sunt castra Dei à tabernaculis Cedar, ad materiae expertia & rediuiua tabernacula. Tabernaculum legis exemplar accepit arcam supermundanam, cuius figura erat arca legalis. Attollatur id, quod est supra supernas fores, ut summam caeli portam caelestium regia regie sinu accipiat. Hanc excipite candidis vestibus in diti Angeli: Laudate caeli, glorificate terrigenae. Attollite ciuitatem Dei, Regis magni. Plaudite terra, profuere laudibus: narra quae sunt gloriosa Virginis, partus, fascias, sepulcri miracula, quomodo sit sepulta, quomodo translata, quae admodum cernitur inane sepulcrum,

Sepulcrum eius adoratur. Psal. 113.

quod adoratur. Iudaea, congrega tuos filios: Praedica eam, quae est ex Iuda, Reginam: esto bono animo: noli timere: celebra tua festa. Hierusalem exclama, iubila, deduc Dei metropolim, canta Dauidicè, dic aperte: In exitu Israel de Aegypto. Mater Sion, quam adsciuit Dominus, quam tuas filias, Ecclesias ex gentibus: Cane canorum aliquid, sed non tragicum: iubilans, non gemens. Letus enim est, non lugubris, praesens coetus. Gethsemane, suscipe nouam reginam: para sepulcrum: produca ea, quae sunt vni ad sepeliendum: orna thecam vnguentis. Sit arca tibi custos thesauri. Cautè & diligenter sanctum custodiatur. Si conseruetur quidem, manens in ipso, erit communis possessio, quae adorabitur ab Angelis & hominibus. Si quid autem contigerit admirabile, & praeter opinionem, & translatum fuerit id, quod est impollutum, esto praedictis miraculum. Narrato translationem ijs, quae sunt postea consecuturae, generationibus, supernis quidem spiritibus concedens spiritum Dei matris: nobis autem dans quasi ex perenni fonte, instar vnguenti sanctificationem corporis. Accurramus simul omnes ad Deiparam: chori patrum & Patriarcharum, spiritus Prophetarum, & conuentus sacerdotum, coetus Apostolorum, populi Martyrum, Doctorum congregatio, iustorum anima, piorum ordines, dignitas quilibet & aetas, Reges & potentes, Principes, & qui parent imperio, adolescentes & virgines, senes cum iunioribus, laudate, supplicate. Dicite Dei matri, dicite: Quam beata est domus Dauid, ex cuius lumbis germinasti Dei mater: Matres & virgines glorificate eam, quae est sola mater & semper virgo. Sponsae praecedite eam, quae inter adolescentulas sponsa quidem fuit, sed plane incorrupta: & sola sine dolore peperit eum, qui non potest comprehendi. Steriles & viduae plaudite, eam deducentes, quae virum non est experta, & liberorum egestatis effugit vincula. Filiae exultate, eam, quae filium peperit, prosequentes in corruptione. Benedicite gentes, linguae beatam praedicate. Cantate matri Dei omnes tribus terrarum: cantate, deducite cum canticis & cymbalis iubilare, magnificate, psallite. Tolle, tolle Maria tympanum, & procede ante virgines: moue lyram Dauid, extolle vocem tuam, lauda Reginam, duc choros, extolle modos citharae, voca virgines, congrega choros canentium, ordina choreas. Post lectum currant, ante lectum, cum lecto: praecedant, circa

Maria Dei arca.

circa capsam choreas ducant. Ecce enim Dei gloria noua arca, in qua est vna aurea, & virga Aaron, quæ germinauit, & tabula testamenti. Ecce summam, de qua clamantur oracula Prophetarum. Ecce scalam, quam vidit Iacob, qui in diuinis erat initia, & descensus. Hæc est porta cælorum, de qua dixit illi. Quam terribilis est locus iste. Non est is aliud, quam domus Dei, & hæc est porta cæli. Ecce propitiatoriu, quod sanctum supra sancta est positum mystici tabernaculi & adytorum: tunc quidem aliis adumbratum Seraphicis: nunc autem nostra peccata expians per mysticam Iesu contemplationem. Legalis seruitutis iugum non amplius vero imponitur Israël, cum Christus nobis sua manu adscripserit libertatem per cultum, qui est in spiritu, in corpore, quod ex Deipara sumpsit, tanquam in charta. Non amplius anniuersarius Pontificum cursus sanctis applicatur. Ipse enim magnus Pontifex Christus, qui cælos assumpta carne peruasit, quæ habebat animam ratione præditam & intelligentem, tanquam in templo, in Virginis sanctuario nos adiens, sufficit & sacrificat, & sacrificatur, & offerens oblationes, offertur: & pro nobis seipsum sanctificans, sanctificat eos, qui ipsum sanctificant.

Talia sunt, ô Deipara, supermundanæ tuæ dormitionis mysteria. Hæc sunt sacra tui, cui Deus iusta facit, tabernaculi deductionis epitaphia. Hi sunt hymni & laudationes, quæ celebrantur in decessu. Hæc quæ ante & post sepulturam fiunt, monumenta ad prosequendam eam, quæ planè ignoratur, translationem. Hæc sunt diuinarum & beatarum, quæ in te fiunt, illuminationum simulacra per ænigmata. Non enim potest mens nostra plura assequi, quam ea, quæ dicta sunt. Hæc breuis tibi à nobis elaborata est oratio, quæ eadem simul agit gratias, & supplicat. Si habeat quidem aliquid dignum tua maiestate, pro eo tibi sunt agenda gratiæ, quæ dedisti promptum & alacre animi studium. Sin autem (quod necesse est omnino contingere ijs, qui agrediuntur de te aliquid dicere) longè abfuerit, ut pro tua dignitate rem tractauerit, ignoscet omnino, cum tibi sit omnino innatum misereri, pro ea, quæ tibi cum filio & curatore omnino intercedit, propinquitate. Accipies autem hanc, fatis scio, orationem ut donum pulcherrimum, à me ex pauperibus compositum laboribus. Nihil enim vltra habui, quod offerrem excellentissimæ omnium matri Verbi, nisi orationem, quæ ex arcanis fontibus gratiæ, quæ est in te, promanat, ô Deo gratissima. Atque tuæ quidem, quæ nunquam senescet, beatitudinis venerandus & planè ignotus status, ut qui nec omnino discerni, nec dici possit, honoretur silentio. Aequum est enim, cum nostrum non sit ea aggredi, quæ sunt supra nos, & quæ propterea, quod comprehendinequeant, arceant omnem perscrutationem.

Atque tibi quidem, ô sanctissima, ter regina, Dei genitrix, quæ à nobis debebantur, qui te & tuis liberis ad Deum precibus informati sumus arcanis tuis rationibus, hæc nunc sunt à nobis mediocriter composita pro viribus. Nobis autem quis præbebit vocem & dicendi vires, quæ aequali proportionem respondeant altitudini & magnitudini longè gloriosissimorum de te cogitatorum? Sed, ô omnium hominum Domina, & capax ipsius sapientiæ, & Verbi quod cõsistit, quod est primum & principale, & causa omnium: ô vitæ suppediatrix, & vita viuientium, & causa vitæ: ô sancta, & sanctis sanctior, & omnis sanctitatis sanctissime thesauri: ô pars, quæ insolubiliter & non per diuisionem Deo vnijsti hominem: ô regnum, è terrenis quidem sumptum, sed ex superna gloria potentiam habens inexpugnabilem: ô Christianorum fidei propugnaculum, & propugnatrix eorum, qui in te spem collocarunt: accipe à nobis, qui veritatis lucem per te accipimus, ea, quæ de te honorificè dicimus, quæ ex obscuris imaginibus à nobis, quoad eius fieri potuit, sunt mysticè considerata. Nobis autem, qui te, ô Dei mater, ornamus, da vicissim hæc parui doni rem unerationem, nempe, ut habeamus quibusuis thesauris & diuitijs preciosiores & splendidiore, ad filium tuum, & nostrum Dominum & Regem & Deum, præces supplices: Per quas & peccantes Deum placamus: & nos rectè gerentes, ad nos meliùs attrahimus: Per quas arma barbarorum, infantium tela ducimus, lanceaque & galea & iaculatio, inutilia manent & inefficacia? Et (ut in summa dicam) per quas omne bonum rectè geritur à Christianis, & quæ fit Deo assimilatio.

Habes, ô dilecte, rationem mysterij, etiã si spe longè inferiorem, quæ tamen nihil maius præstare potuit promotum nostri animi studium. Magis autem mysticam & sublimiorem quæ si seris à Verbo, qui propter te fuit exinanitus, & carne increasatus, &

Virga Aarõ
Gen. 28
Scala Iacob

Ibidem.
Porta cælorum.
Propitiatoriu aureu.
Heb. 9. 11

C. p. 10.

Nemo potest pro esse promendis matris Dei laudibus.

Cap. II.

S. Maria propugnaculum fidei, & propugnatrix in ipsa sperantium.

Vide quid possint preces eius.

Cap. III.

te to-

te totum sibi propter suam vniuersitatem clementiam, & vt melius dicamus, homo quoque factus est, vt te totum Deum faceret spiritu, & id, quod est deterius, eo quod melius est, consumeret, & humo ad se attolleret, & in spiritualibus sedibus collocaret. Ad quem semper erigaris per puram vitam & contemplationem, vitam agens in diuinis sermonibus & moribus, Deumque videns, quoad eius fieri potest, & visus. Qui quidem vt tibi manifestus euadat, stude ijs, quæ per contemplationem fiunt, illuminationibus, & in virtute ascensionibus: vt vtrinquè, ex actione, inquam, & contemplatione, sis perfectus & solidus, euadens in virum absolutissimum, in mensuram ætatis plenitudinis Christi. Cui gloria & potentia in secula seculorum. Amen.

Ephes. 4.

SANCTI PATRIS NOSTRI IOHANNIS MONACHI ET PRESBYTERI DAMASCENI SERMO

de dormitione sanctissime Domine nostre Deiparæ: vt habetur

in Simeone Metaphraste. Hunc similiter sermonem

in capitula diuisimus.

Augusti 15.
Cap. 1.

EMO quidem homo est, qui possit pro dignitate laudare sacrosanctum decessum Dei matris: non si linguæ innumerabiles, neque si totidem essent ora. Sed neque si conuenerint omnium linguæ hominum, multis in locis dispersorum, laudes, quas decet, assequantur. Superat enim omnem legem encomiorum. Quoniam autem Deo gratum est, quod pro viribus ex desiderio & zelo offertur, & bona voluntate: matri autem Dei grata sunt, quæ filio sunt chara & iucunda: agere encomia rursus aggrediamur, vestris iussis parentes, o pastores optimi, & Deo in primis beneuoli, qui ex ipsa carne suscepit, Deum Verbum inuocantes, qui implet omne os, quod ad ipsum aperitur: qui ei solus fuit ornamentum & gloriosum encomium: vt qui sciamus, quod quando laudes incipiemus, debirum exoluemus, & cum id exoluerimus, debere rursus incipiemus. Sit autem propitia ea,

S. Maria superat creaturas omnes.

quæ à nobis laudatur, quæ res omnes creatas superat, quæ omnibus dominatur operibus: vt quæ sit Dei mater, qui est creator & opifex, & omnium Dominus.

Cap. 2.

Ignoscite autem vos quoque, o cœtus, qui diuinos audiendi sermones tenemini desiderio, & promptitudinem quidè accipite, & desiderio applaudite: imbecille autem misereatur orationis. Quomodo enim si quis Imperatori, & cui sunt à Deo credita contribulium gubernacula, qui plenam quidem semper habet mensam, & omnigenis cibis affluentem, regiam autem sumptuosorum vnguentorum delinitam exhalationibus, tempore non consueto offerat violam purpuræ concolorè, aut rosam, spine germen odoris suauissimi, quæ viride habet floris receptaculum, & ex eo procedentem florem gemini coloris, & peruenientem ad ruborem speciosum & elegatè: aut maturum aliquem fructum dulcissimum: non attendet Imperator vilitatem muneris, sed considerabit, quàm id sit nouum & alienum, & admirabitur quod sit inusitatum, optimè iudicans & rectè intelligens: magnis autem & gratis donis agricolam remunerabitur. Ità nos quoque, qui hyeme dictorum flores Regiæ offerimus, & quæ iam consenuit, dicendi facultatem ad suscipienda certamina encomiorum armamus, & menti desiderium tãquam ferro lapidem affricamus, atque immaturo botro expresso, nempe mente, quæ parit narrationem, exiguam quamdam orationis scintillam vobis tribuimus, quibus placent orationes, & qui audiendi tenemini desiderio, longè magis admittemur. Verbi enim matri quid aliud offeremus, quàm sermonè? Simile enim simili delectatur. Et id ei quidem certè gratū est, quod sit pro viribus. Iam ergo orationum apertis carceribus, orationè tãquam equum aliquem, parum laxatis habenis, ad cursum dirigentes emittamus. Sed mihi fer opem, o Dei Verbum, & effice vt mea cogitatio, quæ est expers rationis, sit ratione prædita, lenemque & planam ei fac semitam, & eius cursum dirige ad hoc, vt tibi placeat, ad quod quidem dirigitur sapientis oratio omnis & cogitatio.

Cap. 3.

Hodiè sancta & sola virgo supermundano & cœlesti templo offertur: quæ virginitatem ad eò desiderauit, vt ab ipso tãquam ab aliquo igne purissimo qualitatem acciperet.